

Institusjonenes ansvar for opplæring i forskningsetikk

Utdanning innen NENT

Rune Nydal

Medlem av NENT

Program for anvendt etikk,

Institutt for filosofi og religionsvitenskap, NTNU

Bakgrunn: Forskningsetikkloven

§ 5 *Krav til forskningsinstitusjoner*

«Institusjonen har ansvaret for:

- a) nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
- b) at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.»

To spørsmål

1. Hva skal opplæringen inneholde?
2. Hvordan kan opplæringen gjøres bra?

Hva betyr egentlig «anerkjente forsknings-etiske normer»?

- Forskning utføres av et internasjonalt kollektiv
- Forskeren er en del av et «vi» som
  - har velutviklede og effektive måter å kritisere seg selv
  - over tid har utviklet normer som verner om produksjon av pålitelig kunnskap (god forskningspraksis)
- Forskerne må sosialiseres til å
  - kjenne, forstå, verdsette og følge normene
  - ikke tolererer snusk og juks (brudd på god forskningspraksis)

Anerkjente normer: Standarder for god forskning.

- Forskingsetikk – Forskernes profesjonsetikk
- ‘Bred’ forståelse av god profesjonsutøvelse
  - ‘Smal’ og ‘Bred’ forskningsetikk

“Why must scientists become more ethically sensitive than they used to be?”

John Ziman *Science*, Dec.4 1998

Article Views

Full Text (HTML)

Science 4 December 1998:
Vol. 282, no. 5395, pp. 1813 - 1814
DOI: 10.1126/science.282.5395.1813

< Prev | Table of Contents | Next >

ADVERTISEMENT

Article

Save to

Download

Alert Me Cited

Post to

E-mail

Submit an E-Letter

Commercial Reprints and Permissions

View PubMed Citation

Related Content

Similar Articles In:

Science Magazine

PubMed

Search Google Scholar for:

Articles by Ziman, J.

Find Citing Articles in:

Web of Science (14)

1950-ties: “Ethics did not figure regularly in public discourse about science”

“Nowadays .. the ethics of science occupies .. media .. energizes scholarly books, journals, conferences and curricula ..”

"socially responsible," I am not unless scientists now expected to be so r

Some would see this as no more than a natural consequence of the increasing influence of science on society, magnified, perhaps by media frenzy. Others see it as the latest battle front in the perennial "science wars." But I go further and interpret it as symptomatic of the transformation of science into a new type of social institution. As their

Sign up for a **FREE** Science Careers Job Seeker Account

- Job Alerts
- Event notifications
- Career advice
- Track job search activity
- Apply to jobs online

[join now](#)

ADVERTISEMENT

The new journal from AAAS & Science

‘Bred forskningsetikk’

Tre temaområder

1. Kvalitet (‘interne normer’)
  - Sannhetsforpliktelse
2. Beskyttelse (‘eksterne normer’)
  - Rettigheter, verdighet
3. Samfunnsansvar (‘eksterne normer’)
  - Bærekraft, samfunnsutvikling

Lovfestet opplæring i forskningsetikk

- Uttrykk for at opplæringen har blitt mer krevende?

Målsettinger: Hva kan oppnås med kurs?

- Forstå etablerte begrunnelser for normenes gyldighet:
  - hvorfor en skal være forpliktet på dem og
  - hva kan en være stolt av å være en del av?
- Gi oversikt over hva forsker kan bli stilt moralsk ansvarlig for:
  - klargjøre forskjeller på de tre ulike temaområdene og
  - rollen til institusjonelle forordninger innenfor disse
- Forstå forskning i et samfunnsperspektiv
  - hva er god forskning og
  - hva er forskningens rettmessige plass i samfunnet?

Hvordan kan en oppnå målsetningene?

- Problem- og områdeorientert kurs
  - deltagelse av faglærere fra relevante fagområder
- Aktiv deltagelse – og et sluttprodukt som skal vurderes
  - Case- og dialog orientert undervisning
  - Gruppearbeid og gruppefremføring
  - Essay – ofte som refleksjon over eget prosjekt
- Forskningsbasert & bredt teoritilfang: Knytte forskningsetikk til vitenskapsfilosofi og vitenskapsstudier